

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1932 kl. 11 f. m.

Sammanfatt stats- och bankoutskotts utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition nr 124, angående lantmäteriundervisningens anordnande vid tekniska högskolan m. m., gjorda framställning angående inrättande med avlöning från allmänna indragningsstaten av en personlig professur för läraren i geodesi vid lantmäteriundervisningen S. T. S. Rubin.

I en till riksdagen avlåten, den 19 februari 1932 dagtecknad proposition, nr 124, har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att, jämte annat,

dels besluta, att lantmäteriundervisningen skall, i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkt, från och med den 1 juli 1932 anordnas vid tekniska högskolan såsom en särskild fackavdelning för lantmäteri,

dels ock a) medgiva, att för läraren i geodesi vid lantmäteriundervisningen, professorn, filosofie doktorn Sven Tryggve Salomon Rubin må från och med den 1 juli 1932 inrättas en personlig professur i geodesi med de åligganden för Rubin, som av Kungl. Maj:t bestämmas;

b) medgiva, att Rubin må såsom innehavare av nämnda professur från allmänna indragningsstaten åtnjuta avlöning i lönegraden B 30 enligt bestämmelserna i gällande avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen;

c) föreskriva, att Rubin skall vara skyldig att i tillämpliga delar underkasta sig ej mindre de i nyssberörda avlöningsreglemente stadgade villkoren och bestämmelserna än även 1907 års lag angående civila tjänst innehavares rätt till pension jämte de i anslutning till samma lag i pensionshänseende utfärdade bestämmelserna för vissa tjänstemän vid statsdepartement och andra till den civila statsförvaltningen hörande verk.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har, i vad densamma avser inrättande med avlöning från allmänna indragningsstaten av en personlig professur i geodesi för läraren i geodesi vid lantmäteriundervisningen S. T. S. Rubin, efter överenskommelse mellan statsutskottet och bankoutskottet, behandlats av sammansatt utskott.

1931 års riksdag ansåg sig icke kunna bifalla ett då framlagt förslag om upprättande av en fristående högskola för lantmäteriundervisningen utan uttalade sig i stället för att nämnda undervisning borde förläggas till tekniska högskolan.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag utgår från riksdagens ovanberörda principbeslut och innebär, att lantmäteriundervisningen från och med läsåret 1932/1933 skall förläggas till tekniska högskolan, där en särskild fackavdelning för lantmäteri skall inrättas.

Beträffande den del av Kungl. Maj:ts förslag, utskottet har att behandla, har departementschefen — efter en utförlig redogörelse för de olika i frågan framkomna förslagen, beträffande vilken utskottet tillåter sig hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll — anfört huvudsakligen följande:

Frågan om det framtida ordnandet av undervisningen i de geodetiska ämnena har varit föremål för skarpa meningsbrytningar. Enligt de tekniska högskolesakkunnigas förslag skulle den geodetiska ämnesgruppen uppdelas på fyra lärarbefattningar, nämligen en professur i geodesi samt en speciallärarbefattning i vardera av ämnena planmätning och nivellering, geodetisk matematik och kartografi. Den nuvarande huvudläraren i ämnet vid lantmäteriundervisningen, professor Rubin, skulle såsom innehavare av en personlig professur i geodesi (geodetisk matematik och kartografi) bestrida den med speciallärarbefattningarna i sistnämnda båda ämnen förenade undervisningen. Lantmäteristyrelsen har anslutit sig till ett av professor Rubin framlagt förslag om inrättandet av två professurer i ämnet geodesi, den ena med ingenjörsteknisk och den andra med lantmäteriteknisk inriktning. Tekniska högskolans lärarkollegium slutligen har — utöver den nuvarande professuren i geodesi vid högskolan — förordat inrättandet av en professur i mätningsteknik och en speciallärarbefattning i geodesi.

Starka skäl hava onekligen anförts till förmån för de olika uppfattningarna. När det nu gäller att avgöra, vilket förslag som bör givas företräde, torde följande vara att beakta. Det gäller att tillse, att man icke på sakens nuvarande ståndpunkt mer än nödvändigt binder den kommande utvecklingen utan håller möjligheten öppen att — därest erfarenheten skulle sådant påkalla — vidtaga behövliga förändringar. Härvid böra de ekonomiska synpunkterna noga beaktas, så att man söker vinna den lösning, som för det allmänna medför de minst kännbara konsekvenserna i fråga om laboratorieutrustning o. s. v. Vidare måste tillses, att professor Rubin, som under många år på ett synnerligen förtjänstfullt sätt omhänderhaft

sitt nuvarande ämbete, icke genom omorganisationen åsamkas alltför kända ekonomiska förluster.

En prövning av de framkomna förslagen under aktgivande på de nyss av mig angivna synpunkterna har kommit mig att för närvarande ansluta mig till den av de sakkunniga förordade lösningen. Enligt denna skulle, såsom nyss erinrats, förutom den nuvarande professuren i geodesi vid högskolan inrättas en personlig professur i geodesi för professor Rubin samt en specialläroarbefattning i ämnet planmätning och nivellering.

De skäl, som redan i propositionen nr 183 till 1931 års riksdag ansågos föreligga för inrättandet av en personlig professur för professor Rubin, synas mig alltfört vara för handen, och med hänsyn härtill anser jag mig böra förorda förslag härom till riksdagen. Härigenom vinnes å ena sidan, att åt professor Rubin beredes en ordinarie anställning, varav han i hög grad gjort sig förtjänt, och å andra sidan, att ämnesfördelningen ej nu definitivt fastläses. Jag utgår nämligen från att, så snart någon av de båda professurerna i geodesi bliver vakant, frågan om ämnets fortsatta uppdelning kommer att upptagas till förnyad omprövning, varvid man skall kunna begagna sig av den erfarenhet, som under tiden kan hava vunnits rörande de olika geodetiska ämnenas mest ändamålsenliga planläggning.

Den närmare fördelningen av undervisningen inom den nu av mig föreslagna ramen av lärarkrafter torde få ske av vederbörande vid tekniska högskolan.

Professor Rubin torde såsom innehavare av den föreslagna personliga professuren böra erhålla lön å allmänna indragningsstaten samt i löne- och pensionshänseende bli likställd med övriga professorer vid tekniska högskolan. Beträffande de närmare föreskrifter, som kunna bli erforderliga att av Kungl. Maj:t meddelas rörande professuren, torde förslag framdeles få avgivas av tekniska högskolan.

I utlåtande den 3 maj 1932, nr 89, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lantmäteriuundervisningens anordnande vid tekniska högskolan m. m. jämte en i ämnet väckt motion, har riksdagens statsutskott — med förklarande att utskottet framdeles komme att avgiva utlåtande över Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag i de delar, som hade samband med frågan om undervisningen i de geodetiska ämnena vid tekniska högskolan efter lantmäteriuundervisningens förläggande dit — hemställt, att riksdagen måtte, jämte annat, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till en i ämnet väckt motion (I: 311), besluta, att lantmäteriuundervisningen skall, i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 19 februari 1932 tillstyrkt samt under iakttagande tillika av vad utskottet i sitt förevarande utlåtande anfört, från och med den 1 juli 1932 anordnas vid tekniska högskolan såsom en särskild fackavdelning för lantmäteri.

Statsutskottet har därvid anfört bland annat följande:

Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, i vad detsamma avser inrättande med avlöning från allmänna indragningsstaten av en personlig professur för läraren i geodesi vid lantmäteriuundervisningen, professorn S. T. S. Rubin, skall enligt överenskommelse mellan stats- och bankoutskotten behandlas av

sammansatt utskott. Med Kungl. Maj:ts berörda förslag sammanhänger frågan om ordnandet av *undervisningen i de geodetiska ämnena* vid tekniska högskolan efter lantmäteriuundervisningens förläggande dit. Först efter det att riksdagen fattat beslut rörande den ifrågasatta personliga professuren för Rubin blir det därför utskottet möjligt att avgiva utlåtande beträffande de övriga delar av Kungl. Maj:ts förslag, som kunna beröras av ett dylikt beslut.

Riksdagens båda kamrar hava numera bifallit vad statsutskottet hemställt i sitt ovanberörda utlåtande nr 89.

Utskottets
yttrande.

Sedan riksdagen, såsom nyss erinrats, biträtt Kungl. Maj:ts förslag om lantmäteriuundervisningens förläggande till tekniska högskolan, har utskottet nu att till behandling upptaga den till utskottet hänskjutna frågan om en personlig professur i geodesi för läraren i geodesi vid lantmäteriuundervisningen, professorn S. T. S. Rubin.

Utskottet vill framhålla, att anordningen med personliga tjänster med avlöning från allmänna indragningsstaten tidigare kommit till användning främst när det gällt att vid en statsinstitution binda en arbetskraft, som dokumenterat sig såsom synnerligen skicklig på ett visst verksamhetsområde, vilket annars ej ansetts böra få särskild företrädare vid institutionen i fråga. Ehuru de förutsättningar, vilka sålunda brukat av riksdagen uppställas för inrättande av personliga tjänster, ej här föreligga — utskottet vill erinra, att tekniska högskolan redan har en ordinarie professorsbeställning i geodesi — anser sig utskottet dock böra tillstyrka Kungl. Maj:ts här förevarande förslag. Härför tala dels hänsynen till professor Rubins mångåriga och väl vitsordade tjänstgöring vid lantmäteriuundervisningen, dels de rent praktiska skäl, som av departementschefen anförts till förmån för denna av honom tillstyrkta övergångsanordning.

De av Kungl. Maj:t i här förevarande hänseende föreslagna närmare föreskrifterna hava ej givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) medgiva, att för läraren i geodesi vid lantmäteriuundervisningen, professorn, filosofie doktorn Sven Tryggve Salomon Rubin må från och med den 1 juli 1932 inrättas en personlig professur i geodesi med de åligganden för Rubin, som av Kungl. Maj:t bestämmas;

b) medgiva, att Rubin må såsom innehavare av nämnda professur från allmänna indragningsstaten åtnjuta avlöning i lönegraden B 30 enligt bestämmelserna i gällande avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen;

c) föreskriva, att Rubin skall vara skyldig att i tillämpliga delar underkasta sig ej mindre de i nyssberörda avlöningsreglemente stadgade villkoren och bestämmelserna än även 1907 års lag angående civila tjänst innehavares rätt till pension jämte de i anslutning till samma lag i pensions-hänseende utfärdade bestämmelserna för vissa tjänstemän vid statsdepartement och andra till den civila statsförvaltningen hörande verk.

Stockholm den 11 maj 1932.

På sammansatta stats- och bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Närvarande: se under utskottets utlåtande nr 9.
